

23. 7. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Žaloba na doplnění pasiv podle § 66 odst. 1 písm. b) ZOK

Novela zákona o obchodních korporacích účinná od 1.1.2021 zavedla nový právní nástroj – žalobu na doplnění pasiv, která umožňuje insolvenčnímu správci domáhat se postihu členů statutárního orgánu obchodní korporace za příspěvy k úpadku obchodní korporace v podobě uložené platební povinnosti k dorovnání chybějícího majetku dlužníka. Článek stručně nastiňuje dosavadní a aktuální právní úpravu, předpoklady pro vznik odpovědnosti, postup v řízení i soudní praxi nižších soudů, která se jednotně staví proti retroaktivnímu použití této právní úpravy.

Právní rámec

Dne 1.1.2021 nabyla účinnosti novela ZOK provedená zákonem č. [33/2020](#) Sb. („**Novela**“), kterou došlo ke zpřesnění a doplnění odpovědnosti členů statutárních orgánů za úpadek obchodní korporace. Znění § 66 odst. 1 písm. b) ZOK umožňuje insolvenčnímu správci domáhat se po členovi statutárního orgánu obchodní korporace (dlužníka), který přispěl porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, poskytnutí plnění až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku.

Podle důvodové zprávy[\[1\]](#) bylo cílem Novely „*zjednodušit a zefektivnit stávající řešení*“. Dosavadní právní úprava zakotvená v § 62 až 68 ZOK totiž zakotvila ve vztahu k členům statutárního orgánu a dalším osobám zejména sankci vyloučení z výkonu funkce, povinnost vydat prospěch ze smlouvy o výkonu funkce u věřitelských insolvenčních návrhů a povinnost ručit za splnění povinností obchodní korporace. Složitost spočívala v tom, že byt byly zkoumány totožné skutkové okolnosti, procesní režim byl odlišný, což vedlo ke vzniku zbytečných nákladů jak na straně soudů, tak na straně účastníků řízení.

Novela sjednotila původní skutkové podstaty do jedné, která spočívá v tom, že člen statutárního orgánu „*přispěl porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace*“. Ručení členů statutárního orgánu obchodní korporace při jejím úpadku obsažené dříve v § 68 ZOK nyní zakotvuje § 66 odst. 1 písm. b) ZOK, a to v podobě tzv. žaloby na doplnění pasiv po vzoru francouzské právní úpravy (čl. L 651-1 a násl. Code de commerce).

Žaloba na doplnění pasiv

Podstata žaloby na doplnění pasiv spočívá v tom, že byl-li na majetek obchodní korporace (dlužníka) prohlášen konkurs, jsou členové statutárního orgánu (současní, bývalí i fiktivní – viz § 69 odst. 2 ZOK) povinni na základě rozhodnutí insolvenčního soudu doplnit vlastními prostředky nedostatečný majetek dlužníka.

Základní předpoklady pro úspěch žaloby jsou následující:

1. Škůdce se dopustil porušení povinnosti při řízení obchodní korporace.

„*Porušením povinností*“ se dle DZ rozumí především porušení povinnosti spravovat záležitosti společnosti či povinnosti k obchodnímu vedení závodu. Insolvenční soud bude posuzovat, zda

žalovaný jednal v souladu se standardem péče řádného hospodáře. Slovním spojením „*přispěl k úpadku*“ se má na mysli jednání komisivní i omisivní, tj. právní norma se vztahuje na případy „*jak aktivního přivození úpadku, tak případy jeho neodvracení*“[\[2\]](#).

Francouzská judikatura dovodila odpovědnost například „*v případě zkrslého vedení účetnictví, nepřiměřených či nevhodných investic, pokračování ve ztrátové činnosti bez přijetí patřičných opatření či v případě zpronevěry majetku obchodní korporace*“.[\[3\]](#)

2. Věřitelům vznikla škoda, neboť z majetku dlužníka nelze plně uspokojit jejich zjištěné pohledávky.

Výše vzniklé škody odpovídá rozdílu mezi pasivy (zjištěné neuspokojené pohledávky věřitelů, resp. jim odpovídající dluhy) a aktivy (zjištěný majetek) dlužníka. Po prohlášení konkursu insolvenční správce zpeněžuje majetek dlužníka, přičemž konečná výše čistého výtěžku je známá z konečné zprávy předložené soudu insolvenčním správcem v souladu s § 302 IZ.

3. Existuje příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a nedostatkem majetku.

Insolvenční soud musí posuzovat příčinnou souvislost mezi porušením povinnosti a nedostatkem majetku, přičemž v každém jednotlivém případě by měla výše platební povinnosti uložené žalovanému odpovídat míře, s jakou žalovaný k nedostatku majetku přispěl.

Porušením povinnosti může přispět k nedostatku majetku současně několik osob, kdy jednání každé z nich může být v příčinné souvislosti s následkem, avšak míra přispění se může lišit[\[4\]](#). Více odpovědných osob bude v postavení solidárních dlužníků podle § 2915 OZ.

Řízení o žalobě na doplnění pasiv

Řízení o žalobě na doplnění pasiv je incidenčním sporem zahájeným na návrh insolvenčního správce (žalobce). Insolvenční správce je osvobozen od soudního poplatku (viz § 11 odst. 2 písm. n) ZoSOP). Náklady na podání návrhu a vedení řízení jsou hrazeny z majetkové podstaty, popř. prostřednictvím záloh od věřitelů (§ 66 odst. 2 ZOK). Neúspěch žaloby může vést ke vzniku zapodstatové pohledávky žalovaného podle § 163 IZ.

Před podáním žaloby je vhodné prověřit vymahatelnost případné platební povinnosti, neboť nedisponuje-li žalovaný hodnotným majetkem, může být podání žaloby neekonomické. Kvůli obavě z budoucí nesolventnosti žalovaného lze doporučit podat spolu s žalobou návrh na nařízení předběžného opatření, kterým bude žalovanému zamezeno disponovat s jeho hodnotnými aktivy (zejména nemovitostmi).

Insolvenční soud o žalobě rozhodne v závěru insolvenčního řízení, resp. poté, co bude známa výše čistého výtěžku majetkové podstaty. Nebylo-li žalovanému zamezeno v dispozici s jeho majetkem (viz výše), lze apelovat na soud, aby ještě v průběhu insolvenčního řízení rozhodl o základu nároku s tím, že o přesné částce platební povinnosti rozhodne později.

Úspěch žaloby povede k tomu, že se částka získaná od člena statutárního orgánu (žalovaného) stane součástí majetkové podstaty a následně bude zákonem stanoveným postupem rozvržena mezi věřitele.

Časová limitace aplikace novely

Jak se ukazuje v praxi, hranice použití žaloby na doplnění pasiv naráží na limity ústavního práva, konkrétně na zákaz pravé retroaktivity. Níže jsou zmíněna některá rozhodnutí, kde již byla tato

otázka řešena.

Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 3.5.2024, čj. 103 VSPH 735/2023-85 potvrdil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11.8.2023, čj. 24 ICM 74/2023-54, kdy soudy nejprve shodně konstatovaly, že insolvenční řízení bylo zahájeno v roce 2022 a že na majetek dlužníka byl v roce 2023 prohlášen konkurs. Žalobce (insolvenční správce) požadoval uložení platební povinnosti žalovaným (bývalým členům statutárního orgánu) s odůvodněním, že přes letitý úpadkový stav dlužníka v rozporu s péčí řádného hospodáře nepodali včas insolvenční návrh a naopak pokračovali v hospodářské činnosti dlužníka a prohlubování jeho ztráty, čímž přispěli k jeho úpadku. Podle soudů nicméně nedošlo k naplnění hmotněprávního předpokladu pro založení odpovědnosti žalovaných, neboť nebyli po 1.1.2021 členy statutárního orgánu dlužníka, a tudíž nemohli po 1.1.2021 porušit žádné povinnosti z takovou funkcí související a tím přispět k úpadku dlužníka.

Krajský soud v Hradci Králové v rozsudku ze dne 9.5.2024, čj. 71 ICM 332/2024 předně upozornil na přechodné ustanovení Novely, kdy podle čl. II bodu 7 se Novela použije pouze tehdy, bylo-li insolvenční řízení zahájeno po její účinnosti. Soud uvedl, že tento předpoklad je sice naplněn, když řízení bylo zahájeno dne 15.11.2021, nicméně upozornil na to, že **„dalším nezbytným předpokladem pro založení odpovědnosti členů či bývalých členů statutárního orgánu v podobě rozhodnutí soudu o jejich platební povinnosti do majetkové podstaty dlužníka až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů hodnotou majetku dlužníka je to, že přispěli porušením svých povinností členů statutárního orgánu k úpadku dlužníka (řešenému konkursem) až po 1.1.2021, kdy tato nová právní úprava nabyla účinnosti“**.

Na to konto soud žalobu zamítl, neboť tři z pěti žalovaných nebyli po účinnosti Novely členy statutárního orgánu dlužníka. Vzhledem k tomu, že žalobce netvrdil porušení povinností učiněné po účinnosti Novely (vytýkaná porušení povinností se odehrála v letech 2009 až 2013), nevyhověl soud žalobě ani ve zbylém rozsahu. Rozhodnutí bylo napadeno odvoláním, o němž dosud nebylo rozhodnuto, je tedy nepravomocné.

K totožnému závěru dospěl v dosud nepravomocném rozsudku ze dne 17.5.2024, čj. 192 ICM 2139/2024-28 i Městský soud v Praze, který shodně uzavřel, že vytýkaných jednání se žalovaný dopustil v roce 2020, a tedy před účinností Novely, v důsledku čehož nemůže žaloba obstát. Opačným přístupem by mohla být porušena zásada zákazu retroaktivity.

Závěr

Časovou aplikací § 66 odst. 1 písm. b) ZOK se nižší soudy již vícekrát zabývaly, přičemž lze konstatovat, že prozatím jednotná judikatorní linie striktně rozlišuje mezi jednáním (porušením povinností) učiněným před a po 1.1.2021. Insolvenční správce musí tedy kromě jiného důsledně zkoumat, kdy byla osoba členem statutárního orgánu dlužníka a kdy se dopustila závadného jednání, aby byl následně schopen zvolit vhodné právní nástroje.

Mgr. Kateřina Kösslerová
Advokátka

KLB LEGAL

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Letenská 121/8
118 00 Praha 1

Tel.: +420 739 040 363
e-mail: info@klblegal.cz

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [33/2020](#) Sb., kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a „družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. [458/2016](#) Sb., a další související zákony („DZ“).

[2] DZ.

[3] DZ.

[4] DZ: „Vztah příčiny a následku je přitom dán i tehdy, bylo-li porušení povinností pouze jednou z více příčin nedostatkumajetku, proto je zde použito slovo „přispěl“ (franc. contribué); k tomu srov. rozhodnutí Kasačního soudu Cass.com., 30 novembre 1993, n° 91-20.554, Bull. civ. IV, n° 440.“

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)